

કૃતજ્ઞતાનો અભાવ

બાબા મુક્તાનંદ દ્વારા કથિત એક વાર્તા

મારી સાધના દરમ્યાન જ્યારે હું ભારતભરમાં ભ્રમણ કરતો હતો ત્યારે ઘણીવાર મેં ત્યાંના ગામડાંઓમાં એક વાર્તા સાંભળી હતી. આ વાર્તા એક ઉદાર વ્યક્તિ અને એક ભિખારી વિશે છે અને ગામનાં લોકો તેને મરાઠી ભાષામાં કવિતારૂપે કહેતાં હતાં.

એક સમૃદ્ધ અને ઉદાર સ્ત્રીના ઘરે એક ભિખારી ભીખ માગવા આવતો હતો. એ ભીખમાં દૂધ માગતો અને તે સ્ત્રી ખુશીથી તેને એ આપતી. આવું બાર વર્ષો સુધી દરરોજ ચાલતું રહ્યું.

એક દિવસ સવારે, જ્યારે ભિખારી ભીખ માગવા આવ્યો તો તે સ્ત્રીએ કહ્યું કે આજે તેની ગાયે હજી દૂધ આપ્યું નથી. પરંતુ, તેની પાસે એક ડોલ ભરીને છાશ છે જે એને ખુશીથી આપી શકશે.

ભિખારી તરત જ અત્યંત ગુસ્સે થઈ ગયો અને તે સ્ત્રીને બૂમો પાડીને જોર-જોરથી બોલવા લાગ્યો. “તું કેટલી કંજૂસ છે! તારી પાસે કેટલી બધી ધન-સંપત્તિ છે. તારી પાસે અનાજના ભંડાર છે. તારા ઘરમાં તો દૂધની નદીઓ વહે છે. તોપણ તું મને દૂધ આપવાની ના પાડે છે અને કહે છે કે તેના બદલે તું મને માત્ર છાશ આપશે. હકીકતમાં તો, તું મને કહી રહી છે કે હવેથી તું મને દૂધ નહીં આપે!”

એ દાતાર સ્ત્રીને ભિખારીની આ પ્રતિક્રિયાથી આશ્ચર્ય થયું.

તેણે ભિખારીને બાર વર્ષો સુધી દરરોજ દૂધ આપ્યું હતું, તેમ છતાં માત્ર એકવાર ના પાડવાથી એ ગુસ્સાથી તપી ઊઠ્યો અને નિર્દયતાથી તેની નિંદા કરવા લાગ્યો.

થોડીવાર પછી, એ ભિખારી છાશ લીધા વગર જતો રહ્યો.

